

**Handlingsprogram för
skydd mot olyckor
perioden 2017-2019**

Bilaga 2

Fastställt av regionfullmäktige

Framtagen av samhällsbyggnadsförvaltningen

Datum 2017-02-27

Gäller 2017-2019

Ärendenr RS 2016/786

Version [1.0]

**Handlingsprogram för skydd mot olyckor
perioden 2017-2019**

Innehåll

Förkortningar och definitioner	3
Inledning	4
Strategiska satsningar	4
Stöd till den enskilde	5
Socialt engagemang	5
Informations- och evenemangsplan.....	5
Utbildning	5
Myndighetsutövning	6
Kompetens	6
Delegation	7
Kvalitetssäkring	7
Tillsyn	8
Skriftlig redogörelse	8
Regelbundna tillsyner	9
Händelsebaserade tillsyner	9
Tematiska tillsyner	10
Samverkande tillsyner	10
Frister	10
Tillståndsprovning enligt LBE	16
Hjälp vid klassificering av farlig verksamhet	17
Remissinstans och yttrande till externa parter	17
Bygglov	17
Planärenden	17
Polisremisser	17
Sakkunnighetsutlåtanden	18
Serveringstillstånd	18
Trafikplanering	18
Länsstyrelsen	18
Rengöring (sotning) och brandskyddskontroll	19
Olycksutredning	19
Uppföljning	20

Förkortningar och definitioner

LSO	Lag (2003:778) om skydd mot olyckor
LBE	Lag (2010:900) om brandfarliga och explosiva varor.
MSB	Myndigheten för samhällskydd och beredskap.
MHN	Miljö- och hälsoskyddsnamnden
SBA	Systematiskt brandskyddsarbete.
L-ABC	L-ABC är ett begrepp inom kategorin första hjälpen. Förkortningen är en minnesregel och talar om i vilken ordning man bör prioritera vid en olycka. Andningsstillstånd bör till exempel prioriteras före blödning eftersom det är mest akut. L-ABC står för: L - livsfarligt läge A - andning B - blödning C - chock eller cirkulationssvikt
BBR	Boverkets byggregler.
Vk	Verksamhetsklass. Utrymmen ska, utifrån avsedd verksamhet enligt boverkets byggregler, delas in i verksamhetsklasser. Samma byggnad kan delas in i flera verksamhetsklasser.

Inledning

Riktlinjerna reglerar det förebyggande arbete som räddningstjänsten genomför i brandsäkerhetskänsligaste syfte. Riktlinjerna är en bilaga till Region Gotlands handlingsprogram för skydd mot olyckor.

Regionfullmäktige beslutar om handlingsprogrammet inkl riktlinjerna för Region Gotland och dess räddningstjänst. I de förebyggande riktlinjerna uppdras till miljö- och hälsoskyddsnämnden (MHN) att inom ramen för handlingsprogrammet svara för uppföljning samt besluta om ändrade riktlinjer för den förebyggande verksamheten. Sådana beslut skall anmälas till regionfullmäktige.

Riktlinjerna för den förebyggande verksamheten ska vara en vägledning för all verksamhet inom det olycksförebyggande arbetet samt i tillsyns- och tillståndprocessen och fungera som en styrning i vilka olika områden som räddningstjänsten bör agera utifrån Region Gotland skyldigheter enligt LSO. Riktlinjerna ska även vara en vägledning i objektsurvalet för vilka verksamheter som omfattas av räddningstjänstens tillsyn.

Riktlinjerna beskriver hur verksamheten gör för att uppnå de kvalitetsmål som återfinns i handlingsprogrammet samt hur verksamheten följer upp arbetet kring dessa. Uppföljning av arbetet sker genom kvartals- och årsvis sammanställning av nyckeltal för tillsyns- och utbildningsverksamheten.

Riktlinjerna innehåller även information om strategiska satsningar som verksamheten planerar att göra inom det olycksförebyggande arbetet. Dessa strategiska satsningar kan sträcka sig över hela handlingsprogrammets giltighetstid men kan även vara kortare satsningar som genomförs årligen, och dessa kan då komma att revideras vid behov.

Strategiska satsningar

- Då Region Gotlands planer för nytt bostadsbyggande sker i mer komplexa och komplicerade miljöer samt i analytiskt dimensionerade byggnader ökar kraven på räddningstjänstens kompetens.
- Region Gotlands medborgare blir äldre. Detta ställer ökade krav på omsorg och säkra lösningar för fortsatt boende i hemmiljö. Samverkan mellan räddningstjänst, förvaltningar och biståndshandläggare bör utvecklas för att identifiera prioriterade målgrupper för arbetet med skydd mot olyckor och trygg hemmiljö.
- Minskning av eldstadsrelaterade bränder – Brand i bostad på Gotland har i snitt fler eldstadsrelaterade bränder per boende i jämförelse med liknande kommuner i Sverige. Frågan hanteras i samverkan med den upphandlade entreprenören för brandskyddskontroll och rengöring (sotning). Det skall även tydliggöras i den nya upphandlingen av brandskyddskontroll och rengöring som ska gälla från 2018-04-01.
- Brandskyddet i Visby innerstad. Räddningstjänsten på Gotland har tidigare genomfört en inventering av brandskyddet i världsarvstaden Visby. Det materialet är presenterat och för världsarvsråd och försäkringsbolag samt andra intressenter för att gå vidare i en brandskydds strategi för brandskydd för världsarvstaden

Stöd till den enskilde

Intentionerna i LSO är att den enskilde själv så långt det är möjligt utifrån dennes förutsättningar ska hantera sina risker. Region Gotlands skyldighet är att stödja och underlätta för den enskilde att själv hantera sina risker. Detta görs genom att informera och utbilda i såväl förebyggande som skadeavhjälpanande åtgärder samt att medvetandegöra den enskilde om riskerna. Två stora och viktiga målgrupper är barn och ungdomar samt Region Gotlands anställda.

Socialt engagemang

Räddningstjänstens personal arbetar för att vara förebilder och kan ge stöd till ungdomar. Det kan ske bland annat att genom skol- och utbildningsverksamheten bjuda in till dialoger och bidra till minskat antal anlagda bränder och till att antalet trafikolyckor med unga bilförare och cyklister minskar. Räddningstjänsten bör se över möjligheter att utveckla verksamheten med ungdomar och tidiga insatser i samverkan med utbildning och arbetslivsförvaltningen (UAF) och socialförvaltningen (SOF).

I samband med större ungdomsevenemang, exempelvis skolvslutningar och valborg, rör sig räddningstjänsten ute i samhället för att bidra med trygghet och ökad säkerhet genom sin synlighet och med samtal. Man bidrar därmed också till att störa oönskade aktiviteter med vandalism, droger, misshandel och liknande.

Informations- och evenemangsplan

Syftet med planen är att strategiskt planera inför och informera om hur, vad och i vilka sammanhang räddningstjänsten ska delta och synas med sitt budskap. För att underlätta denna planering bör en inventering och en långsiktig plan inklusive material finnas tillgängligt och kontinuerligt uppdateras för att passa in i evenemangens huvudsakliga innehåll. Följande aktiviteter ska genomföras:

- Bevaka och vid behov närvara i regionala och nationella informationskampanjer, vilket med fördel samordnas med andra räddningstjänster samt Brandskyddsföreningen.

Utbildning

Räddningstjänsten ger möjlighet till alla regionens förvaltningar samt skolelever med början hösten 2017 till utbildning i grundläggande brandkunskap.

Samarbete finns med Brandskyddsföreningen gällande utbildningar.

Följande aktiviteter ska genomföras:

- Elever i årskurserna 2, 5, 8 ska ges möjlighet att genomföra räddningstjänstens utbildningsplan "Grundläggande brandskydd".
- Utveckla konceptet "Skolan brinner".
- Översyn av utbildningsmaterial till skolelever samt de pedagogiska upplägg.

Övriga aktiviteter som stöd till den enskilde:

- Kontinuerligt arbeta aktivt för att ha en informativ och uppdaterad webbplats där kommuninvånarna kan finna information som berör de, enskilt eller som verksamhet, exempelvis hur man kan bedriva systematiskt brandskyddsarbete, samt hur man genomför egenkontroller på handbrandsläckare och annat byggnadstekniskt brandskydd.

Myndighetsutövning

Myndighetsutövning är en form av maktutövande verksamhet som renderar i ett ensidigt beslut eller åtgärd vilket påverkar den enskilde. En definition återfinns i den gamla förvaltningslagen (1971:290) och säger *"utövning av befogenhet att för enskild bestämma om förmån, rättighet, skyldighet, disciplinpåföljd, avskedande eller annat jämförbart förhållande"*. Ett myndighetsbeslut är bindande för den enskilde.

Myndighetsutövning är en befogenhet att ta beslut vilka grundar sig på bestämmelser i författning, lag, föreskrift etc. För att säkerställa den enskildes rättigheter finns ett antal rättsäkerhetsprinciper vilka redovisas nedan.

Objektivitetsprincipen

Myndighetsutövningen ska vara saklig och opartisk vilket innebär att tjänstemannen inte får låta sig påverkas personligen så att beslutet i frågan får en annan utgång. Alla är lika inför lagen.

Legalitetsprincipen

Legalitetsprincipen slår fast att myndighetsutövning och dess beslut ska ha stöd i lagtext eller föreskrifter. All offentlig makt står under lagen.

Proportionalitetsprincipen

De beslut som fattas i enlighet med myndighetsutövning och som renderar i en åtgärd, inskränkning eller dylikt för den enskilde ska göra minsta möjliga påverkan som fortfarande uppnår målet med beslutet. Åtgärden ska vara lämplig, nödvändig och stå i rimlig proportion till nyttan som uppnås.

Ändamålsprincipen

Ett beslut som fattas med stöd av en lagbestämmelse får inte användas i ett annat syfte än vad som är menat med lagtexten. Ett beslut får inte användas som påtryckningsmedel för att uppnå vinning i ett annat ärende.

Behovsprincipen

Den åtgärd som påverkar en enskild får endast vidtas när behovet av denna åtgärd är påtagligt och när en åtgärd med ett mindre ingripande eller inskränkande beslut inte är tillräckligt.

Kompetens

Befattningen som tillsynsförare och tillståndsprövare ställer stora krav på yrkesskicklighet och professionalism. Räddningstjänsten har följande kompetenser för att genomföra tillsynsverksamheten: en brandingenjör, en riskingenjör samt två brandinspektörer. Verksamheten ska präglas av integritet, servicemedvetenhet och respekt gentemot den enskilde.

Höga krav ställs på förrättarnas förmåga att uttrycka sig i ord och skrift, att effektivt fakta-insamla samt att kritiskt källgranska inhämtade uppgifter.

Rätt utbildning och erfarenhet är avgörande för att kvaliteten på myndighetsutövningen ska upprätthållas. Respektive utbildningsnivå ska motsvara den kunskap som förväntas behövas för olika typer av tillsynsobjekt och tillståndsprövningar. Se Tabell 1 nedan för beskrivning av de utbildningsnivåer som Räddningstjänsten förhåller sig till och vilka karakteriserande verksamheter som respektive roll arbetar med.

Tabell 1 Beskrivning av utbildningsnivåer.

Utbildningsnivå	Beskrivning	Karakteriserande tillsynsobjekt
Internutbildad personal	T.ex. delar av Tillsyn A inkl. tillämpbara byggregler	Tillsyn av räddningsvägar till flerbostadshus, stickprovstillsyn av mängd spolarvätska i försäljningslokal
Tillsyn A Delegerad personal enligt MHN	(eller likvärdig utbildning)	Objekt i Vk 2A, mindre objekt i Vk 1, mindre objekt i Vk 4 (ex. vis Bed and Breakfast), Vk 5A
Tillsyn B Delegerad personal enligt MHN	(eller likvärdig utbildning)	Större objekt i Vk 1, Vk 2B och 2C, Objekt i Vk 3B, medelstora Vk 4, Vk 5B (ex. vis HVB-verksamheter), Handläggning av LBE-tillstånd, LBE-tillsyner (ex. vis bensinstationer),
Påbyggnadsutbildning för brandingenjörer ("RUB"), Tillsyn B & stor erfarenhet av bl.a. riskanalys och riskhantering - Delegerad personal enligt MHN	(eller likvärdig utbildning)	Tillsyn av farlig verksamhet (LSO 2:4), större objekt i Vk 4, objekt i Vk 5C och 5D, objekt i Vk 6

Fortbildning inom myndighetsutövning behöver inte enbart vara synonymt medpåbyggnadsutbildningar i MSB:s regi utan även andra kurser och utbildningar ska kunna genomföras i mån av resurser. Dessa kurser kan t.ex. vara kortare retorik- eller svenskakurser, datorkurser i bl.a. Office-paketet samt fortbildning inom husbyggnadsteknik.

Delegation

Tillsyn och tillståndsprövning får utföras av räddningschef och av MHN delegerad personal.

Myndighetsbeslut fattas av räddningschef och av MHN delegerad personal.

Delegationsordningen styr beslutsfattandet mer utförligt.

Kvalitetssäkring

Kvaliteten i räddningstjänstens förebyggande arbete är mycket viktig och ska hållas hög. En god kvalitet deklarerar förtroende och professionalism.

För att kvalitetssäkra arbetet och skapa en enhetlig och gemensam bedömningsgrund kvalitetssäkras skrivelser innehållandes myndighetsutövning. Kvalitetssäkringen sker genom interngranskning utförd av en annan medarbetare för att verifiera både det skrivna språket och bedömningar av brandskydd och andra förhållanden.

Gemensamma och regelbundna möten med samtliga förrättare hålls för att diskutera aktuella ämnen och uppkomna svårbedömda objekt etc. Veckomöten hålls för att avhandla ämnen i närtid, längre månadsmöten hålls för planering av verksamheten samt fortbildning.

Att genomföra tillsynsförrättningar tillsammans med en kollega är ett effektivt sätt att förbättra sin utövning och få tips på både metoder att förbättra och metoder som är framgångsrika. Samtliga förrättare bör genomföra gemensamma tillsynsbesök på mer komplexa objekt.

Tillsyn

Tillsyn sker enligt LSO 5 kapitlet och LBE 21§.

Räddningstjänstens handlingsprogram enligt LSO sammanfattar de identifierade riskområdena för Region Gotland och tillsynsverksamheten ska anpassas utifrån dessa. Handlingsprogrammet upprättas för varje mandatperiod och är aktuellt i fyra år. Förebyggandeplanen som styr tillsynsprocessen ska ses över och omarbetas vid behov varje år, syftet är att kunna agera proaktivt och följa samhällsutvecklingen även under kortare tid än fyra år.

Tillsynsplaneringen omfattar inte den rengöring (sotning) och brandskyddskontroll som utförs enligt LSO 3 kapitlet vilken utförs av Region Gotland utsedda skorstensfejarmästare. Taxebestämmelser och arbetsordning styrs av separata dokument. Planen omfattar inte heller taxebestämmelserna för tillsyns- eller tillståndsverksamheten enligt LSO 5 kap. och LBE 16§ samt 21§ utan dessa återfinns i separata dokument. Antal tillsyner ska följa tillsynsplan.

Skriftlig redogörelse

Som verktyg i räddningstjänstens tillsynsprocess används även den skriftliga redogörelsen för brandskyddet. Redogörelsen är enligt LSO 2 kap 3 § ett krav för ägare av byggnader eller andra anläggningar där det med hänsyn till risken för brand eller konsekvenserna av brand att dokumentera och redogöra för sitt brandskydd. Redogörelsen görs i enlighet med föreskriften inom området (SRVFS 2003:10). Beroende på situation kan redogörelsen begäras in inför en tillsyn, i samband med en tillsyn eller efter en tillsyn för att sedan granskas i syfte att höja det brandförebyggande arbetet inom byggnaden eller anläggningen. Den skriftliga redogörelsen begärs även in vid klassificering av farlig verksamhet, se vidare under aktuellt kapitel.

MSB har för avsikt att revidera den skriftliga redogörelsen med syfte att skapa starkare koppling mellan det systematiska brandskyddsarbetet och skriftlig redogörelse, utgöra bättre underlag för tillsyner samt tydliggöra den enskildes ansvar (ägare resp. nyttjanderätts-havare). Även vilka byggnader eller andra anläggningar som ska omfattas av kravet på skriftlig redogörelse ska ses över.

Tillsynsverksamheten och tillsynsbesöken ska vara granskande kring det byggnadstekniska brandskyddet. Rådgivning är en central komponent vid tillsyn av det organisatoriska brandskyddet. Tillsynsförrättaren ska vara tydlig och pedagogisk för att förklara de budskap och beslut som förmedlas.

Tillsyner kan utföras på samtliga verksamheter eller objekt som omfattas av LSO och LBE.

En tillsyn kan initieras av olika anledning och genomförs med olika frister (intervall).

Tillsyner			
Händelsebaserade <ul style="list-style-type: none"> - Efter insats - Efter tips - Vid begäran av remiss - Vid annan uppkommen händelse 	Regelbundna <ul style="list-style-type: none"> - Skriftlig redogörelse - Förskolor - Serveringstillstånd - Visby innerstad - Förläggningar - Fyrverkeriförsäljning 	Tematiska <ul style="list-style-type: none"> - Julhandel - Camping - Större marinor - Stora publikevent - Byggnader där RTJ insats krävs för utrymning. 	Samverkande <ul style="list-style-type: none"> - SBF - Bygg, Miljö, Alkohol och Tobak - Socialförvaltningen - Övriga Region Gotland - Länsstyrelsen - Räddningsregionen

Regelbundna tillsyner

Regelbundna tillsyner genomförs på objekt som omfattas av kravet på skriftlig redogörelse enligt LSO 2 kap. 3§. På dessa objekt finns det enligt lagstiftningen en förhöjd risk för brand eller allvarigare konsekvens av brand och därmed finns ett skäligen motiv till den regelbundna tillsynen.

I Region Gotland genomförs även regelbundna tillsyner på förskolor och annan verksamhet som inte omfattas av kravet på skriftlig redogörelse eftersom det även där finns en utrymningsproblematik med barn som inte själva kan förväntas utrymma och som dessutom sover delar av dagen. Regelbundna tillsyner genomförs även på förläggningar som inte omfattas av kravet på skriftlig redogörelse. Motiveringen till dessa tillsyner är fler, exempelvis barn- och ungdomskolonier som bedriver verksamhet i kommunen, ofta i äldre träbyggnader. Även hem för ensamkommande flyktingbarn samt asylsökanden ingår.

Visby innerstad består till stor del av bebyggelse med riksintresse i form av ett världsarv. Brandskyddet i äldre byggnader är inte lika tillförlitligt som i nya byggnader, därför genomförs regelbunden tillsyn i innerstaden.

Händelsebaserade tillsyner

Räddningstjänsten kan ibland välja att genomföra en extra tillsyn som föranleds av något annat än den regelbundna fristen. En sådan anledning kan till exempel vara efter signaler från egen personal att någonting inte ser helt bra ut, efter orosanmälan från allmänheten eller vid begäran om yttrande för serveringstillstånd. En händelsebaserad tillsyn kan, i likhet med lagrummets utrymme, genomföras både på objekt eller i verksamheter som omfattas av regelbundna tillsyner och på objekt eller verksamheten som normalt sett inte omfattas av kravet på den regelbundna tillsynen.

Tematiska tillsyner

Tematiska tillsyner kan genomföras både på objekt eller i verksamheter som omfattas av regelbundna tillsyner och på objekt eller verksamheten som normalt sett inte omfattas av kravet på den regelbundna tillsynen. De tematiska tillsynerna riktar fokus på ett aktuellt område och syftar till att stärka skyddet mot olyckor genom punktinsatser. Dessa insatser kan till exempel omfatta kontroll av utrymningsvägar i varuhus vid julhandeln då butikernas normala lager ofta inte räcker till utan andra utrymmen även används. Sommartid kan campingar, gästhamnar eller badstränder tillsynas i syfte att förebygga både bränder, olyckor med till exempel läckande gasol eller drunkningar. Inte sällan blir det problem för räddningstjänsten att använda räddningsvägar och uppställningsplatser för höjdfordon på vintern då snöröjningen inte alltid omfattar även dessa ytor. Det finns även exempel på områden där det efter en tid både har planterats träd och buskar för att öka trivselen eller ställts dit stenblock för att minska den olovliga bilkörningen från privatpersoner.

Samverkande tillsyner

Genom att bedriva samverkande tillsyner tillsammans med andra förvaltningar i kommunen eller andra myndigheter kan besöken både effektiviseras och synergieffekter uppnås. Ofta finns kopplingar mellan flera olika lagstiftningar och samordningsvinster finns till exempel med Länsstyrelsen gällande tillsyner på verksamheter som omfattas av både Sevesodirektiven och som klassas som farlig verksamhet enligt LSO. Miljöenheten genomför tillsyner på drivmedelsstationer. Kvällstillsyner på krogar och restauranger tillsammans med Skatteverket, Polismyndigheten, Länsstyrelsen och alkoholhandläggarna är ett bra forum för att se hur verksamheternas organisatoriska brandskydd fungerar i praktiken. Samverkande tillsyner genomförs både på objekt eller i verksamheter som omfattas av regelbundna tillsyner och på objekt eller verksamheten som normalt sett inte omfattas av kravet på den regelbundna tillsynen.

Frister

Fristerna för den regelbundna tillsynen ska ses som ett riktvärde och en normalbild. I samband med genomförd tillsyn kan räddningstjänsten välja att både korta ner eller förlänga fristen till nästa tillsyn beroende på hur brandskyddet (både det byggnadstekniska och det organisatoriska) är beskaffat.

Fristerna för tillståndstiden ska även dessa ses som riktvärden. I samband med tillståndsansökan kan tillståndsmyndigheten (räddningstjänsten) fastställa en annan tillståndstid om det finns särskilda skäl som kan anses påverka beslutet, exempelvis kontrollintervall för cistern, periodisk eller tillfällig verksamhet.

Tillsynsfristerna enligt LSO samt tillsyns- och/eller tillståndstider enligt LBE specificeras i nedanstående tabeller (Tabell 2 och Tabell 3). För verksamheter som omfattas av tillsyn enligt LSO har tabellen anpassats för att stämma överens med verksamhetsklasserna enligt Boverkets byggregler, BFS 2011:26 – BBR 23, eller senare men omfattar även de som uppfördes enligt tidigare bygglagstiftning.

På objekt eller i verksamheter som omfattas av tillsynskravet i både LSO och LBE genomförs ofta kombinerade tillsyner. Då styrs tillsynsfristen av den lagstiftningen där räddningstjänstens frister är kortast, oftast anpassas fristen för tillsyn enligt LBE till fristen för tillsyn enligt LSO.

Tabell 2 Frister enligt LSO.

Verksamhetsklass	Objekt	Frist	Anmärkning
Vk 1	Exempel på lokaler som omfattas av föreskriften är industribyggnader, lager och kontor.		
	Industri. Byggnader eller anläggningar där minst 100 personer är sysselsatta samtidigt.	2 år	
	Industri. Anläggning som omfattas av 2 kap. 4§ i LSO eller Sevesolagen (SFS 1999:381).	1-2 år	Följer Länsstyrelsens beslut om frister för gällande verksamhet
	Industri. Verksamheter för vilka det krävs tillstånd enligt LBE.	2-4 år	Ej bensinstation.
	Industri. Byggnader eller anläggningar där minst 20 personer är sysselsatta samtidigt eller med en yta större än 2500 m ² .	2-4 år	
	Kulturhistorisk byggnad. För kontorsändamål e.dyl.	4 år	T.ex. byggnader och verksamheter belägna i innerstaden som ex Payex
	Höga hus. Byggnader med fler än 4 våningar över mark.		Kontroll av uppställningsplats RTJ fordon/utskjutsstegar, belamring i trapphus etc. Operativ enhet utför kontroller - Objektskännedom
	Höga hus. Byggnader med fast installation för brandgasevakuering.		Kontroll av brandgasluckors funktion etc. Operativ enhet utför kontroller - Objektskännedom
Vk 2A	Verksamhetsklass 2A avser en lokal för högst 150 personer		
	Restaurang/danslokal. Restaurang och liknande verksamheter vilka har tillstånd att servera alkohol och där det finns plats för fler än 50 personer.	2-4 år	Tillsyn bör ske vid varje byte av verksamhetsutövare.
	Kulturhistorisk byggnad. Samlingslokal för upp till 150 personer.	2-6 år	Beroende på nyttjandegrad ex skillnad ruiner innerstad och kyrkor
Vk 2B	Verksamhetsklass 2B avser en samlingslokal för fler än 150 personer.		
Samlingslokal	För fler än 300 personer med komplicerade utrymningsvägar	1 år	
	150-300 personer med komplicerade utrymningsvägar	2 år	
	Övriga samlingslokaler för fler än 150 personer med enkla utrymningsvägar direkt till det fria	4 år	

	Fritidsanläggning. Med plats för fler än 1000 personer helt eller delvis under tak.	2-4 år	Ex Ica Maxi Arena. Södervärnshallen, Ishallen
	Kulturhistorisk byggnad. Samlingslokal för fler än 150 personer.	3-6 år	Beroende på nyttjandegrad ex skillnad ruiner innerstad och kyrkor
Vk 2C	Verksamhetsklass 2C avser en samlingslokal som är avsedd för fler än 150 personer och där alkohol serveras		
	Restaurang/danslokal. Samlingslokaler >150 personer med alkoholservice	2-4 år	
Vk 3A	Exempel på verksamhetsklass 3A bostäder i flerbostadshus och småhus, trygghetsboende, seniorboende, familjedaghem, fritidsbostäder och liknande		
	Kulturhistorisk byggnad. För boendeändamål.		Flerbostadshus i Visby innerstad (Tillsynas ej idag) Operativ enhet utför kontroller - Objektskänedom
	Höga hus. Byggnader med fler än 4 våningar över mark.		Kontroll av uppställningsplats RTJ fordon/utskjutsstegar, belamring i trapphus etc. Operativ enhet utför kontroller - Objektskänedom
	Höga hus. Byggnader med fast installation för brandgasevakivering.		Kontroll av brandgasluckors funktion etc. Operativ enhet utför kontroller - Objektskänedom
Vk 3B	Exempel på gemensamhetsboenden HVB, hem för ensamkommande flyktingbarn och liknande.		
	HVB/LSS.	2-4 år	
	Gemensamhetsboenden.	2-4 år	Ex. studentboenden. Asylboenden vid nyetablering samt bedömt behov
Vk 4	Verksamheter som omfattas av föreskriften är hotell, vandrarhem, bed and breakfast, och andra typer av tillfälligt boende.		
	Hotell/pensionat/förläggning. För fler än 100 gäster eller fler än 50 rum per byggnad.	2 år	Ex. hotell, barnkoloni, kursgård, försvarsanläggning.
	Hotell/pensionat/förläggning. För 50-100 gäster eller 25-50 rum per byggnad.	2-3 år	Ex. hotell, barnkoloni, kursgård, försvarsanläggning.
	Hotell/pensionat/förläggning. För fler än 9 gäster eller 5 rum per byggnad.	2-4 år	Ex. hotell, barnkoloni, kursgård, försvarsanläggning, bed and breakfast.
	Hotell/pensionat/förläggning. Objekt med 10 – 49 platser endast i markplan	3-4 år	Ex. hotell, barnkoloni, kursgård, försvarsanläggning, bed and breakfast.

	Exempel på verksamhetsklass 5A är förskola eller dagverksamhet enligt socialtjänstlagen		
Vk 5A			
	Förskola/fritidshem. Objekt där verksamheten ej enbart är beläget i markplan och där fler än 15 barn eller ungdomar vistas samtidigt.	2-4 år	Ej familjedaghem.
	Förskola/fritidshem. Objekt där verksamheten ej enbart är beläget i markplan och där fler än 5 funktionshindrade barn eller ungdomar med hjälpbehov vid utrymning i händelse av brand vistas samtidigt.	2-4 år	Ej familjedaghem.
	Förskola/fritidshem. Objekt i markplan där fler än 90 barn eller ungdomar vistas samtidigt.	2-4 år	Ej familjedaghem.
	Förskola/fritidshem. Objekt i markplan där fler än 5 funktionshindrade barn eller ungdomar med hjälpbehov vid utrymning i händelse av brand vistas samtidigt.	2-4 år	Ej familjedaghem.
	Förskola/fritidshem. Objekt där verksamheten ej enbart är beläget i markplan och där 15 eller färre barn vistas samtidigt.	4 år	Ej familjedaghem.
	Förskola/fritidshem. Objekt i markplan där 90 eller färre barn vistas samtidigt.	4 år	Ej familjedaghem.
	Förskola/fritidshem. Objekt där 5 eller färre barn med hjälpbehov vid utrymning i händelse av brand vistas samtidigt.	4 år	Ej familjedaghem.
	Daglig verksamhet. Övr. dagliga verksamheter enl. Socialtjänstlagen (2001:453)	2-4 år	Ex Hassela
Vk 5B	Verksamhetsklass 5B omfattar behovsprövade särskilda boenden för personer –med fysisk eller psykisk sjukdom, –med funktionsnedsättning, –med utvecklingsstörning, –med demens eller –som på annat sätt har en nedsatt förmåga att själva sätta sig i säkerhet. (BFS2011:26)		
	Vårdboende/HVB/LSS. Objekt med fler än ett våningsplan eller fler än 75 vårdplatser	2 år	

	Vårdboende/HVB/LSS. Övriga objekt	2-4 år	
Vk 5C	Verksamhetsklass 5C omfattar lokaler för hälso-och sjukvård		
	Vårdanläggningar. Objekt med fler än ett våningsplan eller fler än 75 vårdplatser	2 år	Visby lasarett, Korpen
	Vårdanläggningar. Övriga objekt	3-4 år	
Vk 5D	Verksamhetsklass 5D omfattar lokaler avsedda för personer som hålls inlåsta		
	Häkte. Låsta institutioner och anstalter (fängelse, arrestlokal) där de intagna är inlåsta ständigt eller under viss tid.	2-4 år	
Vk 6	Verksamhetsklass 6 omfattar lokaler med förhöjd sannolikhet för uppkomst av brand eller där en brand kan få ett mycket snabbt och omfattande förlopp		
	Industri. Anläggning som omfattas av 2 kap. 4§ i LSO eller Sevesolagen (1999:381).	2 år	Produktionsbyggnad inom jordbruk och yrkesmässig bearbetning av trä Ex Lantmännen, Ryftes etc

Tillståndsprovning enligt LBE

Tillståndshantering sker enligt LBE 16§. Handläggningen vid tillståndsprovning enligt lagen om brandfarliga och explosiva varor ska på samma sätt som tillsynsutövningen ske både granskande och rådgivande. Handläggaren ska vara tydlig och stödjande i tillståndsprovningen.

Tabell 3 Frister och tillståndstider enligt LBE.

Objekt	Frist	Tillståndstid	Anmärkning
Automatbensinstation	2-4 år	10-12 år. Bör harmonisera med frister	Automatstationer utan stationsbyggnad eller med långt avstånd till omgivningen.
Övriga bensinstationer	2 år	10-12 år. Bör harmonisera med frister	Bensinstation med stationsbyggnad eller automatstation med kort avstånd till omgivningen.
Tankställen med illståndspliktig mängd diesel	2-4 år	10-12 år. Bör harmonisera med frister	Endast icke publika verksamheter. Ex lantbruk
Gasdepåer	2-4 år	10 år Bör harmonisera med frister	Gasdepåer överstigande 3000 liter.
Industri med brandfarlig vara	2-4 år	10 år Bör harmonisera med frister	Lösa behållare och/eller förvaring i cistern.
Industri med gasolcistern	2 år	10 år Bör harmonisera med frister	Cistern med volym överstigande 1000 liter.
Restauranger o.dyl.	4 år	5 år – frekventa ägarbyten 10 år – övriga	
Övriga verksamheter	4 år	5 år – frekventa ägarbyten 10 år – övriga	T.ex. skolor eller försäljningslokaler.
Explosiv vara i riskgrupp 1.1 – 1.6		5 år	Inkl. stenspräckare och ammunition. Ej pyrotekniska artiklar (fyrverkerier) i riskgrupp 1.3 – 1.4.
Pyrotekniska artiklar i riskgrupp 1.3 – 1.4		1 år vid nytt tillstånd 3-5 år vid förnyat tillstånd	3-5 år ges endast tillståndshavare där brister i hanteringen ej påträffats vid tillsyn eller motsvarande.

Hjälp vid klassificering av farlig verksamhet

Då Länsstyrelsen ska besluta om klassificering begär räddningstjänsten in den skriftliga redogörelsen för brandskyddet, enligt LSO 2 kap. 3§, som då utgör underlag för länsstyrelsens beslut om vilka anläggningar inom Region Gotlands geografiska område som kan vara aktuella att klassas som farlig verksamhet enligt samma lag. Anläggningar med verksamhet som klassas enligt ovan finns registrerade i räddningstjänstens verksamhetssystem.

Remissinstans och yttrande till externa parter

Det finns flera områden där räddningstjänsten ej utgör myndighet utan fungerar som sakkunnig i brand-, risk- och olycksförebyggande frågor till interna (inom Region Gotland) och externa myndigheter.

Bygglov

Då bygg- och miljöenheterna är myndighet i byggprocessen kräver de ofta att byggherren ska lämna in en brandskyddsdocumentation, upprättad enligt Boverkets byggregler (BBR) avsnitt 5:12, i samband med bygglovsansökan eller anmälan enligt plan- och bygglagen (2010:900).

Räddningstjänsten granskar dokument rörande BBR avsnitt 5 Brandskydd. Granskning av handlingar (främst brandskyddsdocumentationer och brandskyddsskisser) sker genom hela byggprocessen. Beroende på bygglovets/anmälans storlek och komplexitet granskas allt från bygghandling till relationshandling samt intyg rörande utförandet av brandskyddet. Utöver granskning av handlingar ingår att vid behov närvara vid tekniska samråd och ibland även vid slutsamråd. Skulle behovet finnas skulle räddningstjänsten kunna initiera att ett platsbesök ska genomföras då räddningstjänsten bistår bygglovshandläggaren för att kontrollera viktiga punkter i byggskedet.

Planärenden

När Region Gotland hanterar planärenden, till exempel detaljplaner, bistår räddningstjänsten som sakkunnig på följande områden:

Risk för ras och skred, översvämningrisk, riskavstånd till farlig verksamhet, avstånd till transportled för farligt gods, avstånd till drivmedelsstationer, närhet till vattenskyddsområde, krav på räddningstjänstens utrustning för att möjliggöra en trygg utrymning, tillgång till brandposter samt räddningstjänstens angreppsmöjligheter till fastigheter.

Polisremisser

Räddningstjänsten är remissinstans till Polismyndigheten. Det kan bland annat röra sig om frågor kring säkerhet vid allmän sammankomst, offentlig tillställning, användande av offentlig plats, idrottsevenemang eller fyrverkeri, scenfyrverkeri eller annan pyroteknik enligt ordningslagen (1993:1617)

Tillstånd för hotell- och pensionatsverksamhet enligt lag (1966:742) om hotell- och pensionatsrörelse hanteras av polismyndigheten och meddelas räddningstjänsten Gotland enligt överenskommelse

Sakkunnighetsutlåtanden

På skriftlig begäran från Polis- eller åklagarmyndighet samt domstol utför räddningstjänsten som brandsakkunnig expertis spridningsutlåtanden. Tjänstgörande yttre befäl för den aktuella händelsen kommer i ny organisation vara ansvarig för ärendet.

Serveringstillstånd

Vid ansökningar om serveringstillstånd enligt alkohollagen (2012:1622) rådfrågar Region Gotlands miljö och hälsoskydds-enhet räddningstjänsten ifall lokalerna är anpassade för det personantal samt verksamhet som anges i ansökan.

Trafikplanering

Om Trafikverket eller Region Gotland planerar ny- eller ombyggnationer av vägar inom Region Gotlands geografiska område bör räddningstjänsten vara remissinstans på följande områden:

Insatstider, risk för ras och skred, översvämningrisk, riskavstånd till farlig verksamhet, riskavstånd från transportled för farligt gods.

Länsstyrelsen

Räddningstjänsten är remissinstans till länsstyrelsen. Det kan bland annat röra sig om frågor eller yttranden om tillstånd till miljöfarlig verksamhet enligt 9 kap. miljöbalken. Dessa avser oftast om verksamheten som söker tillstånd uppfyller de lagar, regler och föreskrifter som finns samt skälighetsbedömning enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor 2 kap. 2§.

Följande aktiviteter bör genomföras:

- Alla inkomna brandskyddsdocumentationer bör behandlas samt stödja bygg- och miljö-enheten och den enskilde i byggprocessen.
- Delta i arbetsplatsbesök under byggtiden samt utvärdera vår medverkan.
- Delta som sakkunnig på tekniskt samråd samt slutsamråd.
- Delta i arbetet med detaljplaner.
- Inkomna remisser ska besvaras. Vid behov görs ett platsbesök/tillsyn som stöd för remissutlåtandet.
- Se över möjligheten att i samband med upphandling av exempelvis hemtjänstentreprenör erhålla deras medverkan i brandskyddfrågor i hemmet.
- Identifiera andra kommunala tvärprocesser där räddningstjänstens kompetens bör inkluderas.
- Sakkunnighetsutlåtanden bör handläggas i samråd med vid tillfället för insatsen ansvarigt befäl.
- Att utreda om *sakkunnighetsutlåtanden** kan debiteras beställaren.
- Se över möjligheten att utbilda hemtjänsten, biståndshandläggare och trygghetsjour för att förebygga bränder i hemmiljöer.
- Delaktiga vid införandet av riktlinjer för hur brandpostnätet ska utformas vid byggnationer.

Rengöring (sotning) och brandskyddskontroll

Räddningstjänsten ansvarar för rengöring (sotning) av fasta förbränningsanordningar samt att i brandförebyggande syfte ansvara för att det som ska rengöras även kontrolleras ur brandskyddssynpunkt (brandskyddskontroll) inom Region Gotland enligt LSO 3 kap. 4 §. Detsamma gäller för imkanaler i restauranger, storkök och därmed jämförbara utrymmen. På uppdrag av Räddningstjänsten utförs rengöring och brandskyddskontroll av upphandlad entreprenör som innehar Gotland som distrikt. Region Gotland kommer under 2017 genomföra ny upphandling av rengöring och brandskyddskontroll. Frister för brandskyddskontroll och rengöring samt vilken utbildning som krävs för att ha behörighet att utföra dessa har beslutats och meddelats genom MSB:s författningssamling (MSBFS 2014:6).

Räddningstjänsten strävar efter att underlätta för den enskilde att utföra rengöring. På Region Gotlands hemsida finns riktlinjer för egensotning samt att den enskilde kan inkomma med ansökan via Region Gotlands e-tjänst eller via blankett.

Följande aktiviteter ska genomföras:

- Inkomna ansökningar om egensotning ska handläggas.
- Yttranden gällande besvärsskrivelser.
- Myndighetsbeslut angående eldningsförbud i eldstad mm.
- Utveckla medborgarrelationen med sotningsdistriktet
- Skapa rutiner för uppföljning från bygglovsprocessen till rengöring och brandskyddskontrollen för den enskilde, d v s fungera som en samordnande roll och kvalitetssäkring på att arbetet utförs på ett korrekt sätt, samt att entreprenören blir varse om nya objekt inom distriktet.

Olycksutredning

Efter räddningsinsats ska en utredning genomföras som belyser vad som orsakade olyckan, olycksförloppet och hur insatsen genomfördes enligt LSO 3 kap. 10 §. Utredningarna ska ske i skäligen omfattning.

En viktig princip och arbetsätt ska vara att de erfarenheter som kommer fram via inträffade händelser ska överföras till det förebyggande och operativa arbetet för att på så sätt minska riskerna för att samma typ av olyckor inträffar igen, eller minska konsekvenserna av densamma. De flesta utredningarna görs genom insatsrapporteringsystemet.

Då händelserna är av större dignitet, komplexitet eller av andra omständigheter intressant kan utredningen göras av annan part, exempelvis annan närliggande räddningstjänst. För djupade olycksundersökningar ska även alltid delges Länsstyrelsen.

Verksamheten syftar också till att förse polisen med utredningsmaterial i form av spridningsutlåtanden beträffande brand- och rökgasspridning som kan komma att användas i en rättegång.

Följande aktiviteter ska genomföras:

- Dödsbränder föranleder alltid en fördjupad olycksutredning.
- Insatsrapporterna ska kvalitetssäkras för att utgöra ett fullgott underlag som olycksundersökning/uppföljning.
- Erfarenhetsåterföring efter genomförd insats ska ske regelbundet så att erfarenheter kan leda till konkreta lärande åtgärder.
- Säkerställa att olyckor blir utredda och att erfarenheter tas tillvara.
- Säkerställa kvalitén på olycksutredning genom aktiva åtgärder.

Uppföljning

Antalet genomförda tillsyner enligt LSO och LBE samt utfärdade tillstånd enligt LBE följs upp delårsvis samt årligen. Verksamheten utvärderas löpande internt.

Antalet granskade brandskyddsdokumentationer samt närvarande på tekniska samråd och arbetsplatsbesök/slutsamråd i byggprocessen följs upp delårsvis samt årligen.

Deltagandet i antalet detaljplaner följs upp delårsvis samt årligen.

Antalet granskade remisser följs upp delårsvis samt årligen.

Kvantitativa mål enligt **Tabell 4** följs upp.

Tabell 4 Styrtalet och målvärden.

Styrtalet	Definition	Målvärde 2017	Målvärde 2018	Målvärde 2019
F1	Antal elever i åk 2, 5 & 8 utbildade i brandskydd	100 % av tillgängliga elever	100 % av tillgängliga elever	100 % av tillgängliga elever
F2	Antal kommunanställda och förtroendevalda utbildade i brandskydd	100 % av tillgänglig personal	100 % av tillgänglig personal	100 % av tillgänglig personal
F3 Op	Antal utbildade personer vid eller värn	100% av 12 personer/värn	100% av 12 personer/värn	100% av 12 personer/värn
F7	Antal remisser/yttranden inom området sotning. Uppgift inhämtas från entreprenör.	100 % av inkomna remisser/yttranden	100 % av inkomna remisser/yttranden	100 % av inkomna remisser/yttranden
F8	Antal remisser/yttranden efter begäran från Polisen	100 % av inkomna remisser/yttranden	100 % av inkomna remisser/yttranden	100 % av inkomna remisser/yttranden
F10	Antal remisser/yttranden efter begäran från Bygg- och Miljöenheten	100 % av inkomna remisser/yttranden	100 % av inkomna remisser/yttranden	100 % av inkomna remisser/yttranden
F11	Antal remisser/yttranden efter begäran från Planenheten	100 % av inkomna remisser/yttranden	100 % av inkomna remisser/yttranden	100 % av inkomna remisser/yttranden
F12	Antal genomförda tillsyner ¹⁾	80 % av planerade	80 % av planerade	80 % av planerade
F13	Antal behandlade tillstånd enligt LBE	100 % av inkomna tillståndsansökan	100 % av inkomna tillståndsansökan	100 % av inkomna tillståndsansökan

¹⁾ Orsaken till ett lägre målvärde då det gäller genomförda tillsyner är att Gotland har en stor del tillfälliga verksamheter under sommarperioden som i flera fall upphört eller förändrats när tillsyn skall genomföras.

Resultatet av dessa uppföljningar skall redovisas till Miljö- och hälsoskyddsnämnden (MHN) i samband med delårs-/årsredovisningar i enlighet med Region Gotlands styrmoddell.